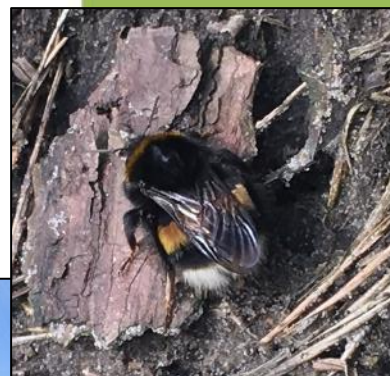
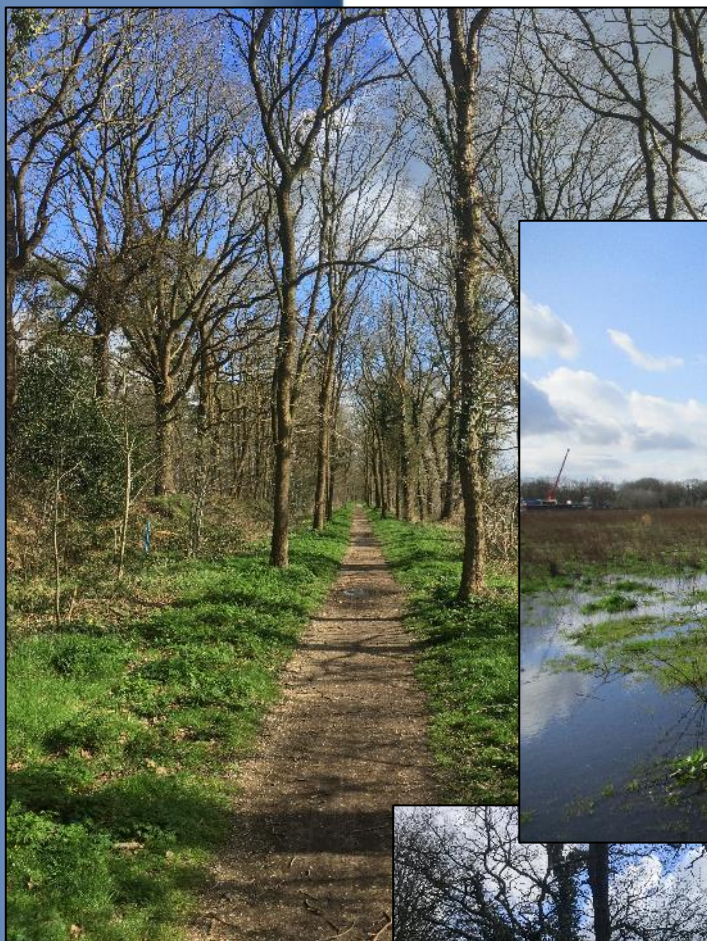

2020

Quickscan Wet Natuurbescherming

Ontwikkeling wijk Oosterveld te Norg

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk
0513-435024
info@faunax.nl
www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet Natuurbescherming Ontwikkeling wijk Oosterveld te Norg

Gorredijk, maart 2020

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Mevr. A. Wieringa

Autorisatie:
Dhr. J. Groen & E. Peter de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2020). Quickscan Wet Natuurbescherming Rho Adviseurs/ Ontwikkeling wijk Oosterveld te Norg.
Rapport 20059 Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX, verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1.	Aanleiding	1
1.2.	Doel	2
1.3.	Onderzoeksopzet	2
1.4.	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2.	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1.	Flora.....	5
2.2.	Vogels	6
	Jaarrond beschermde vogelnesten	6
	Overige (broed)vogelsoorten	6
2.3.	Zoogdieren	6
	Vleermuizen	6
	Overige zoogdieren.....	8
2.4.	Vissen	8
2.5.	Amfibieën	8
2.6.	Reptielen.....	10
2.7.	Ongewervelden	11
2.8.	Gebiedsbescherming.....	11
	Stikstofgevoeligheid.....	12
2.9.	Houtopstanden	12
3.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	13
3.1.	Overzicht beschermde soorten	13
3.2.	Effectbespreking en aanbevelingen.....	13
2.2.1	Algemene broedvogels	13
2.2.2	Vleermuizen	14
2.2.3	Hazelworm	14
2.2.4	Kamsalamander, Heikikker en Poelkikker.....	14
2.2.5	Zorgplicht	14
2.2.6	Houtopstanden	15
2.2.7	Stikstofgevoeligheid	15
3.3.	Overzicht vervolgstappen.....	15
4.	LITERATUUR EN BRONNEN.....	16
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Drenthe.....	- 1 -

Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

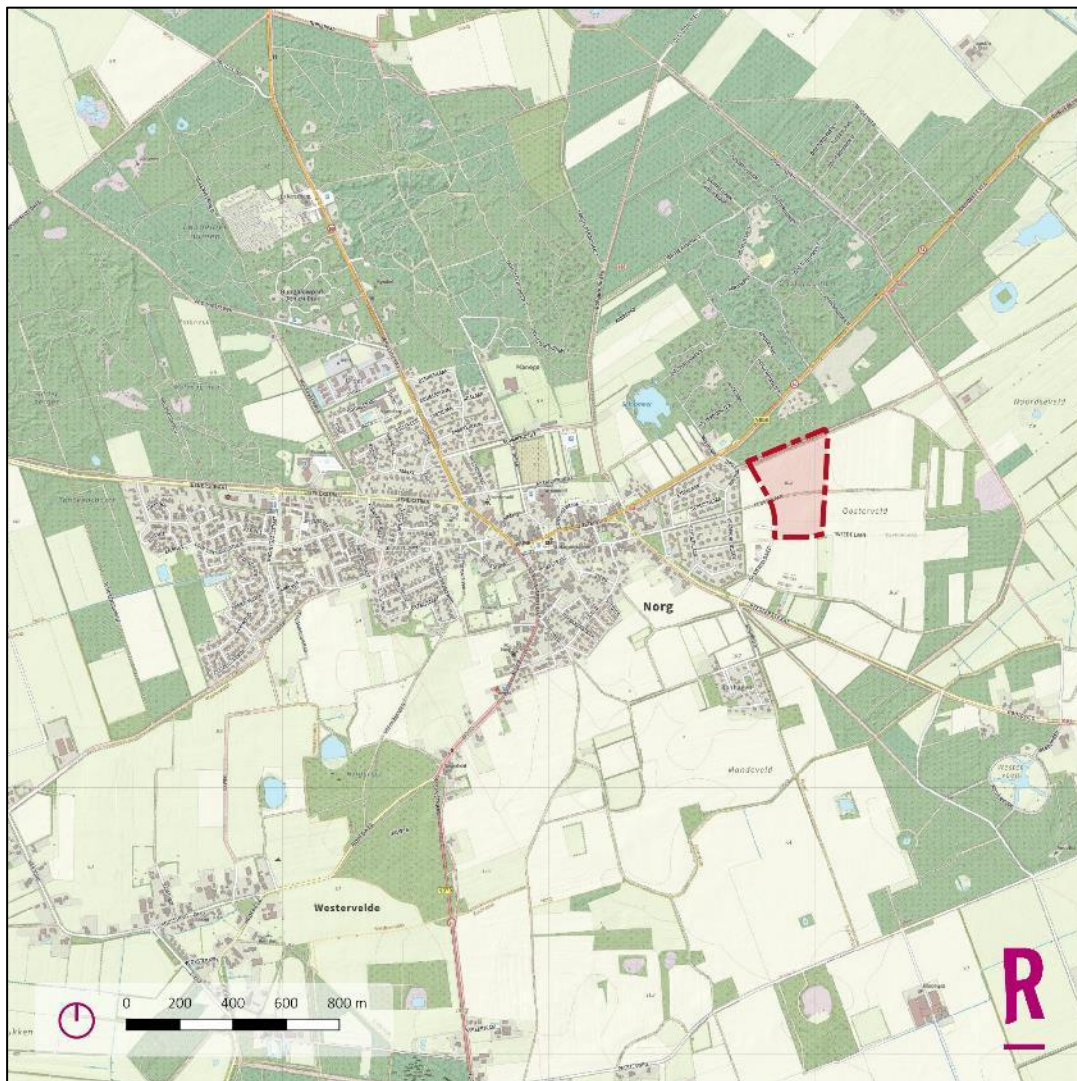
1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

Men is voornemens enkele landbouwpercelen aan de oostkant van het dorp Norg te ontwikkelen als onderdeel van de uitbreidingswijk Oosterveld door er woningen te realiseren (figuur 1.1). Het plangebied grenst aan de noordkant aan een bosperceel. In het noorden van het plangebied is een strook bos aanwezig welke grenst aan dit bosperceel. Er wordt ervan uitgegaan dat deze bosstrook behouden blijft.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving. Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische quickscan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenen plannen op deze waarden.

Figuur 1.1. Het plangebied te Norg (Bron: Rho).

1.2. Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3. Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op woensdag 12 maart 2020 en vond plaats onder zonnige weersomstandigheden (11°C, windkracht 4, zon met af en toe lichte bewolking). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedooftgebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4. Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied ligt oostelijk binnen de bebouwde kom van Norg en bestaat uit landbouwpercelen grenzend aan bosgebied (figuur 1.2.). Het plangebied wordt omringd door agrarisch gebied, bos en in het westen door woningen. Het plangebied bevatte ten tijde van het bezoek veel regenwater en er waren smalle waterwegen (greppels) aanwezig. Aan de noordkant van het plangebied ligt een bosperceel waarvan een strook bos, welke wordt doorkruist door een wandelpad, tot het plangebied behoort. Ten zuiden van het plangebied ligt een smalle sloot welke ten tijde van het veldwerk watervoerend was (inzet figuur 1.2.).

Het planvoornemen is de landbouwpercelen te ontwikkelen tot woonwijk als onderdeel van de uitbreidingswijk Oosterveld. De noordelijk gelegen bosstrook binnen het plangebied blijft binnen het huidige planvoornemen behouden (figuur 1.3).

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

Figuur 1.3. Het plangebied (bron: Rho Adviseurs).

2. RESULTATEN QUICKSCAN

2.1. Flora

In het plangebied zijn soorten aangetroffen als kamille, ridderzuring, paarse dovennetel, kruipende boterbloem, duizendblad en andere planten die op ruderaal, deels vochtige en droogvallende en matig voedselrijke gronden voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte habitat hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied. V.l.n.r.: paarse dovennetel, gevlekte dovennetel, vogelmuur, ridderzuring, duizendblad, kruipende boterbloem en Jacobs kruiskruid.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2. Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Nesten van vogels die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten of horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. Binnen het plangebied en de verdere invloedssfeer van de werkzaamheden zijn geen bomen aangetroffen die nesten van roofvogels of kraaiachtigen bevatten. Andere vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, broeden vooral in bebouwing. Vanwege de afwezigheid van bebouwing in het plangebied kan ook het voorkomen van nesten van deze soorten op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op jaarrond beschermde vogelnesten kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied en delen die hieraan grenzen ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn mogelijkheden voor diverse soorten broedvogels aanwezig, zowel in bomen als bosschages. De bosstrook in het plangebied en aangrenzende delen verdienen in deze speciaal de aandacht. Tevens kunnen in het plangebied weidevogels of bodembroeders tot broeden komen, waaronder pionierssoorten als de kleine plevier.

- Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen diverse vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, doch wel beschermd zijn tijdens het broedseizoen.

2.3. Zoogdieren

Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. De bomen binnen het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomholten die geschikt zijn voor vleermuizen. Hierbij is een eik aangetroffen met bliksemschade. Door de schade is een scheur ontstaan en het schors los komen te zitten, waardoor licht gebufferde ruimtes zijn ontstaan. Alhoewel deze scheur zich op geringe hoogte bevindt, kan het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen als de ruige dwergvleermuis op basis hiervan niet op voorhand worden uitgesloten. Verblijfplaatsen in bomen bevinden zich namelijk vaker op geringe hoogte (bron: bat tree habitat key).

Naast verblijfplaatsen, kunnen ook vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in standhouden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden, afhankelijk van de soort, waterlichamen, bosranden, bomenlanen of gebouwen gebruikt.

De bosstrook in het plangebied vormt mogelijk onderdeel van een bestaande vliegroute en foerageergebied van diverse soorten vleermuizen. Echter, deze elementen zullen in de huidige plannen behouden blijven en hoogstens al dan niet tijdelijk in kwaliteit achteruitgaan, bijvoorbeeld als gevolg van lichtuitstraling.

Tevens kan worden aangenomen dat de directe omgeving voldoende alternatieve vliegroutes en foerageergebieden biedt in de vorm van op elkaar aangesloten bosranden, open bos en houtwallen. Derhalve is naar ons inzien geen sprake van negatieve effecten op essentiële foerageergebieden of vliegroutes, ook niet als toch besloten wordt om werkzaamheden uit te voeren in de strook bos in het plangebied.

Figuur 2.2.: In het plangebied is een eik met bliksemschade aangetroffen die kan dienen als verblijfplaats voor vleermuizen.

- De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en foerageergebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de boommarter en de eekhoorn bekend (NDFF). Het plangebied is specifiek gecontroleerd op boomholten of nesten die kunnen dienen als verblijfplaats voor deze soorten. Dergelijke potentiële vaste rust- of verblijfplaatsen zijn niet aangetroffen. Er zijn geen eekhoornnesten aangetroffen en aangetroffen boomholtes zitten erg laag en/of bieden niet genoeg ruimte voor boommarter of eekhoorn. Ook pijpen of burchten van soorten als de das zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid binnen het plangebied van andere soorten zoals de otter en de waterspitsmuis kan worden uitgesloten op basis van de afwezigheid van geschikt habitat.

Binnen het plangebied kunnen lichter beschermde (vrijgestelde) zoogdiersoorten voorkomen, zoals de veldmuis en de wezel. Hoewel deze soorten voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld binnen de provincie Drenthe, dient men zich wel te houden aan de voor deze soorten geldende zorgplicht.

- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van overige beschermde soorten zoogdieren binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Binnen het plangebied kunnen algemene en vrijgestelde soorten voorkomen (zorgplicht).

2.4. Vissen

In Nederland kent men enkele zoetwatervissen welke binnen de kaders van de natuurwetgeving bescherming genieten. Echter, op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en de afwezigheid van geschikt voortplantingswater kan de aanwezigheid van beschermde zoetwatervissen of leefgebied hiervan binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten. De greppels en smalle sloten in en om het plangebied vormen geen geschikt habitat voor soorten als de grote modderkruiper.

- Negatieve effecten op beschermde zoetwatervissen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.5. Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op de aanwezigheid van waarden voor beschermde soorten amfibieën, zoals knoflookpad en rugstreeppad. Op basis van de verspreidingsgegevens (NDFF) kan het voorkomen van soorten als de knoflookpad en de rugstreeppad in het plangebied op voorhand worden uitgesloten. Van beide soorten zijn geen (recente) waarnemingen uit de omgeving van Norg bekend.

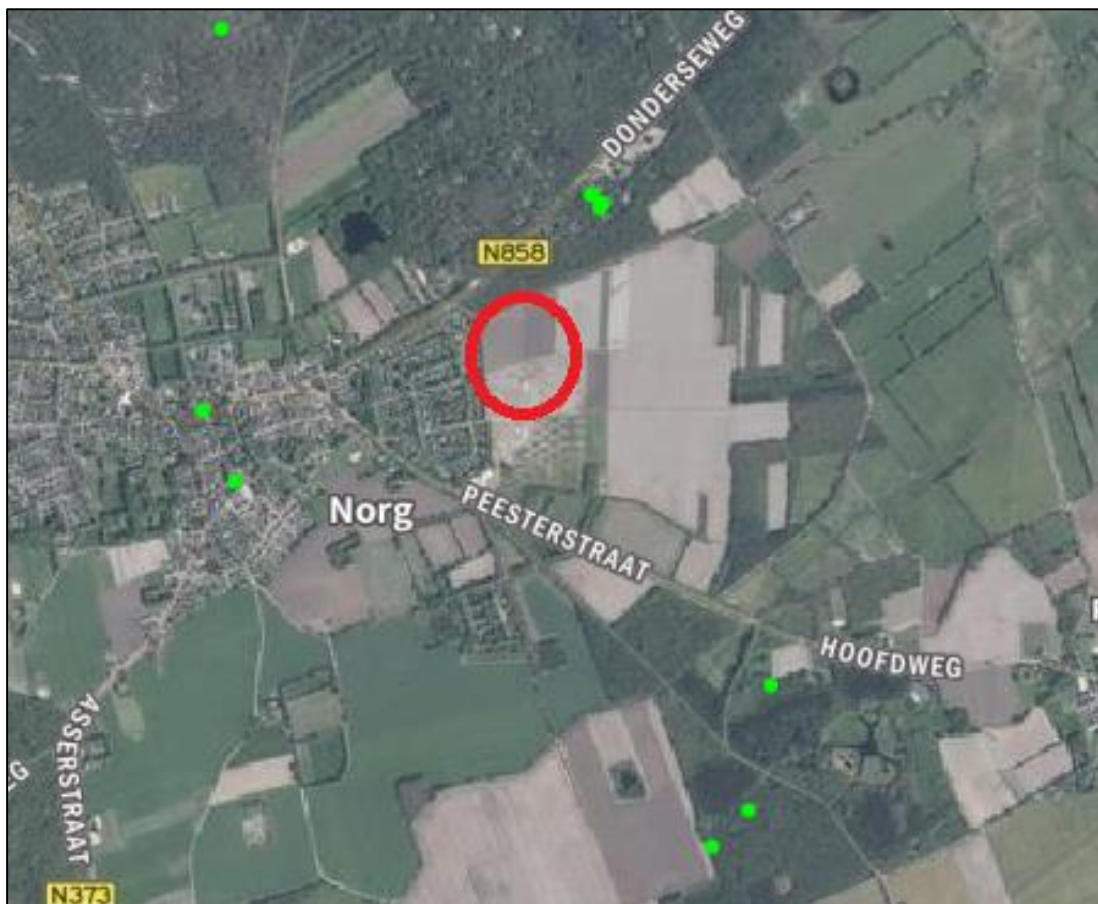
Van de kamsalamander, poelkikker en heikikker zijn wel waarnemingen uit de omgeving van het plangebied bekend. Binnen het plangebied is geen geschikt voortplantingswater voor deze soorten aanwezig. De plassen en greppels in het plangebied zullen vroeg in het jaar droog komen te staan. Tevens is in deze waterlichamen geen watervegetatie aanwezig. Ook de smalle sloot ten zuiden van het plangebied vormt geen geschikt voortplantingswater voor deze drie soorten.

De dichtstbijzijnde (potentiële) voortplantingswateren liggen buiten het plangebied, maar binnen de dispersieafstand van deze drie soorten. Daarbij kan er niet van uit worden gegaan dat waarnemingen in de NDFF een volledig beeld geven (figuur 2.3.).

Alleen de strook bos aan de noorkant van het plangebied is geschikt als landhabitat (lees: overwinteringshabitat) voor de drie hierboven genoemde soorten. De rest van het plangebied biedt hiervoor te weinig dekking en buffering (zoals een humuslaag).

Samengevat biedt het plangebied waarden voor de kamsalamander, de poelkikker en de heikikker. Hierbij dient het plangebied alleen als potentieel land-of overwinteringshabitat en geldt dit alleen voor de noordelijk in het plangebied aanwezige strook bos welke in het huidige planvoornemen behouden blijft. Mits de strook bos conform het huidige planvoornemen onaangetast blijft, kunnen negatieve effecten op landhabitat van de kamsalamander, poelkikker en heikikker op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied kunnen lichter beschermde (vrijgestelde) amfibieënsoorten voorkomen, zoals de bruine kikker. Hoewel deze soorten voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld binnen de provincie Drenthe, dient men zich wel te houden aan de voor deze soorten geldende zorgplicht.

Figuur 2.3. Waarnemingen van kamsalamander, heikikker, en poelkikker (groene stippen) uit de omgeving van het plangebied (rode cirkel).

- De aanwezigheid van (overwinteringshabitat van) beschermde amfibieën binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten op vaste rust en verblijfplaatsen (landhabitat) kunnen alleen op voorhand worden uitgesloten als de strook bos aan de noordkant van het plangebied conform planvoornemen onaangetast blijft.
- Binnen het plangebied kunnen vrijgestelde soorten voorkomen (zorgplicht).

2.6. Reptielen

Het binnen het plangebied voorkomen van de meeste reptielensoorten die in Drenthe voorkomen kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen. De bosstrook in het plangebied en aangrenzende delen vormen geen geschikt habitat voor soorten die vooral gebonden zijn aan open habitats met een goed ontwikkelde vegetatiestructuur (bv. heidegebieden) zoals adder, gladde slang en levendbarende hagedis. Voor deze en andere reptielensoorten biedt het overige deel van het plangebied juist te weinig dekking. Ook is er door de geringe aanwezigheid van permant watervoerende waterlichamen in en buiten het plangebied geen geschikt leefgebied voor de ringslang aanwezig.

Wel kan de bosstrook in het plangebied dienen als habitat voor de hazelworm, welke vooral op de hogere zandgronden onder andere in open bos en bosranden wordt aangetroffen. Van deze soort is ook daadwerkelijk een waarneming van vlak buiten het plangebied bekend (figuur 2.5.). Echter, mits de werkzaamheden zich beperken tot de agrarische percelen en de bosstrook in het plangebied conform het huidige planvoornemen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden valt, kunnen negatieve effecten op beschermde reptielen binnen het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4: op de bosstrook in het noorden na, biedt het plangebied niet genoeg dekking voor reptielen

Figuur 2.5.: Waarnemingen van de hazelworm in de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

- Het is aannemelijk dat de hazelworm voorkomt in de bosstrook in het plangebied. Zolang deze bosstrook buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden blijft, kunnen negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten.

2.7. Ongewervelden

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde soorten ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en habitateigenschappen.

Door de afwezigheid van geschikt voortplantingswater in en buiten het plangebied, is het uitgesloten dat er in het plangebied beschermde mollusken, waterkevers of libellen(larven) voorkomen. Het voorkomen van andere beschermde ongewervelden kan worden uitgesloten, bijvoorbeeld op basis van de afwezigheid van waardplanten van beschermde vlindersoorten.

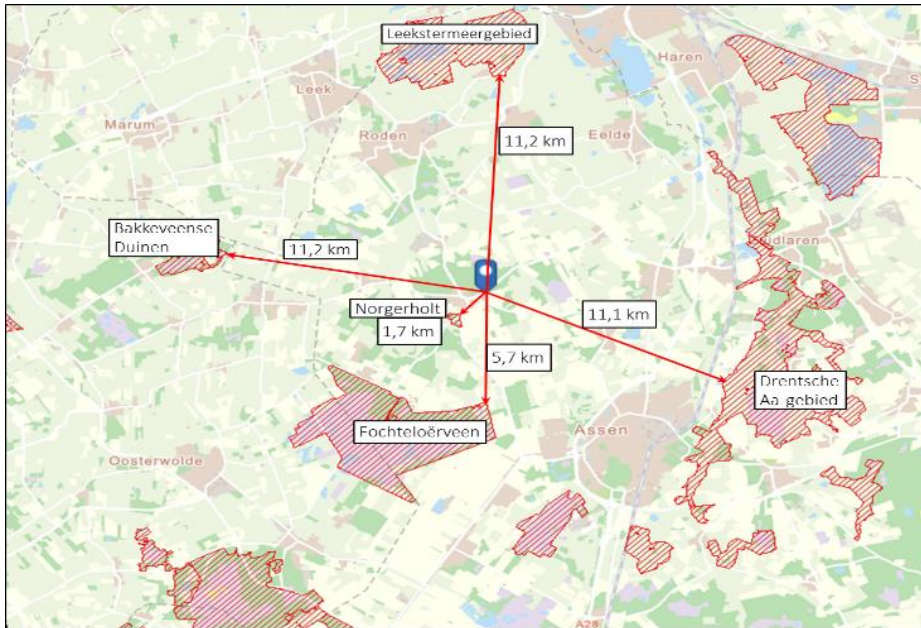
- Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.8. Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied valt niet onder de EHS/NNN of Natura2000 en is niet aangewezen als weidevogelgebied of ganzenfoerageergebied (bron: Geoportaal Drenthe). De provincie Drenthe is echter bevoegd gezag in dezen.

Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt hemelsbreed op circa 1,7 km, 5,7 km, 11,1 km, 11,2 km en 11,2 km van de Natura2000 gebieden respectievelijk Norgerholt, Fochteloërveen, Drentsche Aa-gebied, Bakkeveense Duinen en Leekstermeergebied (figuur 2.6). Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden wordt significante stikstofemissie verwacht als gevolg van het inzetten van mobiele werktuigen in de ontwikkel- en de gebruiksfase op (stikstof)gevoelige soorten en habitattypen waarvoor deze Natura2000-gebieden zijn aangewezen. Naar ons idee is het uitvoeren van een Aerius berekening nodig. Dit is echter een verwachting die niet cijfermatig onderbouwd is. Het uitvoeren van een Aerius-berekening kan hiervoor uitkomst bieden. De provincie Drenthe is bevoegd gezag in dezen.

Figuur 2.3. Natura2000 gebieden in de omgeving van het plangebied.

- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en het gebruik van de nieuwe situatie is het niet uitgesloten dat er (tijdelijk en permanent) een toename van stikstofuitstoot optreedt. Of deze stikstofuitstoot significant negatieve effecten kan hebben op de nabijgelegen N2000-gebieden en de daarvoor aangewezen soorten en/of habitattypen, kan verhelderd worden door het uitvoeren van een Aerius-berekening.

2.9. Houtopstanden

Als er een houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- of herplantingsplicht. Binnen het plangebied is echter geen sprake van de voorgenomende omstandigheden, mits de strook bos in het plangebied behouden blijft. Er is derhalve geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is geen sprake van een meld- en/of herplantingsplicht, mits de strook bos in het plangebied behouden blijft.

3. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1. Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfsplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Mogelijk	X				Werken buiten broedseizoen. Anders → Broedvogelcheck & eventueel deel plangebied ongeschikt maken.
Zoogdieren	Ruige dwergvleermuis e.a.	Mogelijk		X			De bosstrook buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden houden + voorkom lichtuitstraling. Anders → Nader onderzoek verblijfplaatsen vleermuizen bomen
Reptielen	Hazelworm	Zeer waarschijnlijk		X			De bosstrook buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden houden,. Anders → Nader onderzoek hazelworm
Amfibieën	Poelkikker Heikikker Kamsalamander	Waarschijnlijk		X			De bosstrook buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden houden,. Anders → Nader onderzoek drie soorten in omgeving
Divers	Divers	Mogelijk				X	Zorgplicht

Overige	Advies
Houtopstanden	Indien kap bomen: ga na of er sprake is van een meld- of herplantingsplicht.
Stikstofgevoeligheid	Het uitvoeren van een Aeries berekening

3.2. Effectbespreking en aanbevelingen

Het project kan naar ons inzien doorgang vinden binnen de kader van de Wet natuurbescherming, mits men zich houdt aan de hieronder volgende aanbevelingen.

2.2.1 Algemene broedvogels

Binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen vogels tot broeden komen waarvan de nesten alleen tijdens de broedtijd beschermd zijn. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Eventueel kan voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcheck worden uitgevoerd, zodat in delen van het plangebied waar geen verstoring op kan treden reeds tijdens het broedseizoen kan worden gewerkt. Hierbij kunnen er voor aanvang van het broedseizoen maatregelen worden genomen om braakliggende deel van het plangebied vrij te houden van broedvogels.

2.2.2 Vleermuizen

In de bosstrook in het noorden van het plangebied is een boom aanwezig die kan dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. We adviseren om conform het huidige planvoornemen de bosstrook te behouden. Tevens is het van belang dat er in de nieuwe situatie geen sprake is van felle verlichting (bijvoorbeeld als gevolg van lantaarnpalen) in de richting van de betreffende boom. Indien dit niet kan worden voorkomen adviseren we om aan de hand van nader onderzoek vast te laten stellen of er inderdaad sprake is van een verblijfplaats in de betreffende boom. De onderzoeksmethodiek is vastgelegd in het Vleermuisprotocol, opgesteld door het ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging. Indien er verblijfplaatsen van vleermuizen worden vastgesteld binnen het plangebied, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

2.2.3 Hazelworm

In de bosstrook in het noorden van het plangebied komen naar alle verwachting hazelwormen voor. We adviseren om deze bosstrook conform het huidige planvoornemen ongemoeid te laten. In dat geval kunnen negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten. Indien het plan verandert en de bosstrook toch wordt aangetast, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd. We adviseren in dit geval op basis van nader onderzoek een goed beeld te laten vormen van de populatie in en vlak buiten het plangebied, zodat kan worden bepaald wat goede mitigerende en compenserende maatregelen zijn.

2.2.4 Kamsalamander, Heikikker en Poelkikker

De bosstrook in het plangebied kan dienen als landhabitat voor de heikikker, de poelkikker en de kamsalamander. We adviseren om deze bosstrook conform het huidige planvoornemen ongemoeid te laten. In dat geval kunnen negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten. Indien het plan verandert en de bosstrook toch wordt aangetast, adviseren we om aan de hand van nader onderzoek vast te laten stellen of deze drie soorten inderdaad gebruik maken van de betreffende bosstrook. Indien dit gebruik wordt vastgesteld, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er compenserende en mitigerende maatregelen worden uitgevoerd.

2.2.5 Zorgplicht

Er kunnen enkele meer algemene soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in geval van schade aan deze soorten (bijv. veldmuis). Op deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing. Deze kan tot uiting worden gebracht door zo te werken dat dieren de kans krijgen om te vluchten naar habitat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden of dieren (zoals vrijgestelde amfibieën) naar een dergelijke habitat te verplaatsen. Voor de voorwaarden waaraan vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

2.2.6 Houtopstanden

Op het moment van schrijven is de kap van bomen in de bosstrook in het plangebied geen onderdeel van het planvoornemen. Mocht dit veranderen dan adviseren we om contact op te nemen met de gemeente over een eventuele meld- en/of herplantingsplicht.

2.2.7 Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt hemelsbreed op circa 1,7 km, 5,7 km, 11,1 km, 11,2 km en 11,2 km van de Natura2000 gebieden respectievelijk Norgerholt, Fochteloërveen, Drentsche Aa-gebied, Bakkeveense Duinen en Leekstermeergebied (figuur 2.6). Tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden wordt onder andere als gevolg van het inzetten van mobiele werktuigen significante stikstofemissie verwacht op (stikstof)gevoelige soorten en habitattypen waarvoor deze Natura2000-gebieden zijn aangewezen. Naar ons inzicht is het uitvoeren van een Aerius berekening nodig. Dit is echter een verwachting die niet cijfermatig onderbouwd is. De provincie Drenthe is bevoegd gezag in dezen.

3.3. Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli). Is dit niet mogelijk? → dan voor aanvang werkzaamheden broedvogelcheck uit laten voeren. Eventueel kunnen voor aanvang van het broedseizoen maatregelen worden ondernomen om het braakliggende deel van het plangebied ongeschikt te maken voor broedvogels.
- **Vleermuizen:** Behouden bosstrook in het plangebied en felle lichtuitstraling vermijden. Anders → **Nader onderzoek**
- **Hazelworm:** Behouden bosstrook in het plangebied Anders → **Nader onderzoek**.
- **Heikikker, Poelkikker, Kamsalamander:** Behouden bosstrook in het plangebied Anders → **Nader onderzoek**.
- **Licht beschermde en vrijgestelde soorten:** Naleven van de zorgplicht.
- **Houtopstanden:** Behouden bosstrook in het plangebied. Anders → informeer bij de gemeente over een meld- en/of herplantingsplicht.
- **Stikstofgevoeligheid:** Het uitvoeren van een Aerius berekening.

4. LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Bat broods in trees, 2019. A guide to identification and assessment for tree-care and ecology professionals. Bat tree habitat key.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Natura2000

<https://www.natura2000.nl/>

Natura2000 gebieden Nederland

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/GoogleMapsZoek2.aspx>

Kaarten provinciale natuurbeheerplannen Bij12

<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>

NationaleDatabank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân gebruikt voor Drenthe

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Drenthe

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie en Drenthe vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Drenthe is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6940.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Drenthe.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie en Drenthe, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincies hebben de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Drentse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.